

30. juni 2010

Udmelding af forsøgs- og udviklingsmidlerne 2010

ALMENBOLIGLOVEN

Socialministeriet modtager nu ansøgninger om tildeling af forsøgs- og udviklingsmidler efter lov om almene boliger m.v. § 144, stk. 2.

Ansøgningsfristen er fredag den 8. oktober 2010

I forbindelse med almenboliglovens forsøgsbestemmelse kan Socialministeriet yde tilskud til projekter, som medvirker til at udvikle den almene boligsektor og dennes samspil med det øvrige boligmarked.

Der er i perioden 2010-2013 afsat 10 mio. kr. årligt til igangsættelse, evaluering og formidling af forsøg i både det almene nybyggeri og i det eksisterende byggeri. Socialministeriet forventer i år at give tilskud til projekter i størrelsesordenen 400.000 kr. – 1.000.000 kr.

Formålet med forsøgs- og udviklingsmidlerne er, at der skabes og udvides ny viden indenfor det almene byggeri og den almene sektor. Midlerne skal bruges til at igangsætte projekter, der kan bidrage til, at den almene boligsektor løbende udvikles og tilpasses de udfordringer og forandringer, boligområderne står overfor, så vi også i fremtiden kan sikre, at almene boliger udgør et attraktivt og konkurrencedygtigt tilbud på boligmarkedet. Samtidig er ikke mindst en reduktion af energiforbruget i byggeriet et fokusområde.

Det er en forudsætning, at de støttede projekter skaber væsentlige og nye resultater, at de er nytænkende og bidrager til at udvikle nye arbejdsmetoder og løsningsmodeller eller arbejder med nye problemfelter. Det forudsættes, at ansøgere sætter sig ind i de referencer/henvisninger/links, som er anført i tilknytning til hvert forsøgstema, jf. nedenfor.

Det er tillige en forudsætning, at resultaterne af de støttede projekter kan bruges af andre aktører i boligsektoren. Forsøgene skal med andre ord være generaliserbare og stilles til rådighed for offentligheden.

I år prioriterer Socialministeriet tilskud til projekter indenfor 3 temaer:

- **Energirenovering af lejeboliger**
- **Ny teknologi i plejeboliger**
- **Fremtidssikring af utidssvarende almene familieboliger**

Projekterne kan strække sig over flere år. Men der lægges vægt på, at de projekter, der støttes i 2010, kan afsluttes ultimo 2012.

Opmærksomheden henledes på, at almenboliglovens § 144, stk. 1, giver mulighed for – i særlige tilfælde – at lovens bestemmelser kan fraviges. Ansøgninger om forsøg vil derfor kunne omfatte både § 144, stk. 1 og stk. 2.

Uddybning af temaer

Energirenovering af lejeboliger

Socialministeriet søger projekter, der kan bidrage til at reducere energiforbruget i eksisterende ældre alment boligbyggeri. Der søges projekter, der fokuserer på bygningernes energiforbrug ud fra følgende overordnede temaer – og gerne projekter hvor alle temaer inddrages:

- Arkitektur/klimaskærm og brugere
- Løsninger, teknik og samarbejde mellem bygherre, beboere, rådgivere, håndværkere, mv.
- Finansiering og økonomi, herunder kan ESCO-løsninger inddrages

Det forudsættes, at der i projekterne skabes reelle energibesparelser, sund økonomi i ejendommene og godt indeklima efter renoveringen.

Med energiaftalen fra 2008, regeringens energistrategi fra 2009 og boligaftalen ligeledes fra 2009 er der sat fokus på energiområdet. På det almene boligbyggeri er dette fulgt op med gennemførelsen af L 208 om styring og finansiering af den almene boligsektor.

Baggrunden for forsøget er, at udlejningsboligerne i den almene boligmasse - mere end ½ million boliger - står for et stort energiforbrug til ikke mindst opvarmning. Sammenholdes dette med en målsætning om at reducere det samlede CO₂-udslip i de kommende årtier, så ligger der en stor udfordring i at skabe de rigtige løsninger for en reduktion af energiforbruget.

Det kan konstateres, at der er et betydeligt besparelspotentiale både i det traditionelle murstensbyggeri opført i perioden op til ca. 1960 og i montagebyggeriet fra perioden 1960-80. Udfordringen ved en effektiv isolering i byggeri fra den første periode kan typisk være hensynet til byggeriets arkitektur og de krav/hensyn, der måtte blive stillet/kræves fra myndighedernes side hertil. Der er som udgangspunkt ikke samme tungtvejende arkitektoniske hensyn i forhold til montagebyggeriet. I begge typer byggeri skal der ved gennemførelsen af effektive energibesparende foranstaltninger sikres et godt indeklima efter arbejdernes gennemførelse.

Socialministeriet søger på den baggrund projekter, der kan være med til at analysere, udvikle og understøtte tiltag, der kan bidrage til at reducere energiforbruget i det ældre almene boligbyggeri. Der kan både være tale om modelprojekter og konkrete projekter, men ikke anlægsprojekter. Projekterne kan f.eks. ligge inden for alle byggeriets aspekter, herunder teknik, økonomi, arkitektur, indeklima, funktionalitet, mv.

Forsøgstemaet er ikke rettet mod projekter af en bestemt størrelse, men af hensyn til den praktiske gennemførelse vil projekter med 20-50 boliger i bebyggelsen blive vægtet højt.

Der har gennem de senere år allerede været arbejdet med en lang række projekter med energimæssigt perspektiv.

For at undgå gentagelser, vil det være en forudsætning for, at et projekt kan blive godkendt som forsøgsbyggeri, at forsøgstemaet ikke tidligere har været afprøvet, dvs. at der lægges vægt på forsøgstemaets nyhedsværdi.

Den 22. april 2010 blev der afholdt en energikonference med arbejdstitlen: Energirenovering af lejeboliger. Det forventes, at resultaterne af konferencen i bearbejdet form vil blive udsendt sidst i august måned, se:

http://www.bygherreforeningen.dk/index.php?option=com_content&view=article&id=975:debatoplaeg-energirenovering-af-lejeboliger-hvad-gor-vi-og-hvordan-far-vi-rad&catid=40:publikationer&Itemid=59

Der kan i øvrigt henvises til www.plus-net.dk og www.almennet.dk om igangværende og afsluttede forsøgsprojekter.

Socialministeriet (dengang Velfærdsministeriet) udarbejdede i forbindelse med regeringens energistrategi et arbejdspapir 'Barrierer og incitamenter for energibesparelser i lejeboliger', se nedenfor:

<http://www.sm.dk/Temaer/By-bolig/Almene-boliger/Boligpolitik/energiforbrug-leje/Arbejdspapir/Documents/Barrierer-enticamenter.pdf>

Socialministeriet gør opmærksom på, at der også indenfor rammerne af byfornyelsesloven kan ydes tilskud til energirenovering i 2010. Se udmelding af forsøgs- og udviklingsmidlerne 2010 efter byfornyelsesloven <http://www.sm.dk/Temaer/By-bolig/Byfornyelse/forsoeg-og-udvikling-i-byfornyelse/Sider/Start.aspx>

Ansøgere forventes endvidere, at orientere sig i de nuværende og hidtidige indsatser i forbindelse med byfornyelsen, for at undgå overlap i

forhold til den påtænkte ansøgning. Se de 13 projekter, der modtog støtte sidste år på <http://www.sm.dk/Nyheder/Sider/Vis%20Nyhed.aspx?NewsItem=423> og www.byfornyelsesdatabasen.dk for tidligere projekter.

Ny teknologi i plejeboliger

Socialministeriet søger projekter, der kan fungere som inspirationskilder i udviklingsarbejdet med at udbrede (ny) teknologi ved såvel nybyggeri af som ved ombygning af eksisterende plejeboliger. Projekterne skal omhandle teknologi, der på samme tid kan hæve beboernes livskvalitet, forbedre plejepersonalets arbejdsbetingelser og mindske behovet for plejepersonale til de mere praktiske funktioner. Det skal sandsynliggøres, at teknologien på langt sigt ikke fører til højere udgifter.

Socialministeriet ønsker at få skabt nogle konkrete værktøjer, som landets kommuner, almene boligorganisationer, selvejende ældreboliginstitutioner og regioner kan benytte i planlægningen og udførelsen af almene plejeboliger.

Projekterne kan tage afsæt i igangværende eller allerede foretagne forsøg med teknologi i plejeboliger. Der lægges stor vægt på, at projekterne forholder sig til et langsigtet perspektiv, samt at projekterne er nytænkende.

Ved ny teknologi i plejeboliger forstås bygningstekniske anordninger, der indgår som en fast del af boligen. Personafhængige hjælpemidler som fx GPS'er indgår således ikke i forsøgsrammen.

Den aktuelle viden og kunnen skal - inden for de økonomiske rammer der er til rådighed - tænkes ind, når fremtidens plejeboliger etableres. En vurdering af fremtidens boligbehov indikerer, at en enkelt boligtype ikke kan dække fremtidens behov for plejeboliger. Fremtidens ældre vil have mange og forskellige behov, især helbredsmæssigt. Og der vil komme flere ældre.

I efteråret 2010 fremlægger regeringen en national handlingsplan for en samlet demensindsats. Projektforslagene kan tage afsæt i behovene hos netop gruppen af demente eller andre målgrupper for almene plejeboliger, fx lejere med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse.

I arbejdet med at udvikle plejeboligerne er der behov for at få og udbrede større viden om, hvilke løsninger der bedst kan dække behovene hos de forskellige brugere af plejeboliger.

Megen teknologi er allerede kendt i dag, men anvendes ikke, fordi den synes for dyr. Projekterne skal bidrage til at afdække balancen mellem en række faktorer, herunder selve byggeriet, byggeriets indretning, brugernes behov og plejepersonalets arbejdsbetingelser. Herunder skal

merudgiften i form af opførelsesomkostninger/indretning ses i sammenhæng med de samlede udgifter i et bredt perspektiv.

Som inspiration til projekterne kan der tages afsæt i følgende tidligere forskningsprojekter og publikationer omhandlende fremtidens plejeboliger.

- *Projekt Trivsel og Boligform*. Forskningsprojekt gennemført af Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering ved Syddansk Universitet og Institut for Arkitektur og Design ved Aalborg Universitet for Servicestyrelsen 2008
<http://servicestyrelsen.dk/wm139752>
- *Trivsel i plejeboligen. En antologi om trivselsfaktorer i plejeboliger*. Udarbejdet i forbindelse med forskningsprojekt Trivsel og Boligform af Kurt Møller og Mary-Ann Knudstrup, Syddansk Universitetsforlag 2008.
- *Modelprogram for plejeboliger*. Initiativet er en del af udmøntningen af kvalitetsreformen. Udarbejdet på initiativ af Erhvervs- og Byggestyrelsen og Realdania i samarbejde med KL, Socialministeriet, Servicestyrelsen, Finansministeriet, RUMarkitekter og Institut for Arkitektur, Design & Media, Aalborg Universitet.
[Modelprogram for plejeboliger - ebst.dk](#)

Fremtidssikring af utidssvarende almene familieboliger

Socialministeriet søger projekter, der kan bidrage til udviklingen og fremtidssikringen af utidssvarende almene familieboliger. Det kan være projekter, der analyserer udviklingspotentialer og opstiller generelle modeller for fornyelse - eller forandringsprojekter i en konkret bebyggelse. Et tema kan eksempelvis være boliger/bebyggelser tilpasset nye familieformer; storfamilier med mange eller sammenbragte børn eller flere generationer eller bofællesskaber for enlige. Et andet tema kan være større fleksibilitet og variation i boligen/bomiljøet gennem fornyelse af den utidssvarende almene bebyggelse. Beboerinddragelse og proces kan indgå som et element i projekterne.

Øget velstand, forskydninger i befolkningssammensætningen, ændrede og mere individualiserede krav til boligen og ændrede familie- og livsmønstre udfordrer vores brug af boligen. Familieboligerne i utidssvarende almene bebyggelser er typisk kendetegnet ved at have få og små værelser og en uhensigtsmæssig planløsning med ringe tilgængelighed. Boligerne fremstår ofte utidssvarende, når det gælder udstyr, indeklima og generel standard. Samtidig kan arkitekturen og bomiljøet forekomme nedslidt og uimødekomende. Der er derfor behov for modernisering og fornyelse, hvis boligerne fremover skal være konkurrencedygtige og appellere til en bred kreds af beboere.

Temaet er ikke rettet specifikt mod byggeri fra én bestemt periode, men fokus forventes at ligge på byggeri opført før 1960.

En fremtidssikring af utidssvarende almene familieboliger kræver løsninger, der ikke blot forholder sig til nutidens krav, men også tager højde for de mere langsigtede udviklingsperspektiver, fx ved at en høj grad af fleksibilitet og forandringsmuligheder fra begyndelsen er tænkt ind i de valgte løsninger.

Projekterne skal ud over de tekniske, funktionelle og æstetiske aspekter, herunder indeklima og arkitektur, ved en modernisering, også belyse den rent praktiske gennemførelse. Herudover skal anlægs- og driftsøkonomiske konsekvenser belyses.

Projekterne har ikke fokus på bygningens energiaspekter, idet dette tema er omfattet af en anden forsøgsrække, men energiaspektet indgår naturligvis generelt i fremtidssikringen.

Ved udvælgelsen af projekter lægges der vægt på, at projekterne er fremsynede og nytænkende i forhold til at sikre ældre, utidssvarende almene familieboliger til fremtiden.

Der kan tages afsæt i det værktøj til fremtidsanalyse af ældre almene bebyggelser, som AlmenNet har udarbejdet, ligesom der kan læses om tidligere projekter i Landsbyggefondens publikationer om fremtidssikring af Almene boliger, jf. nedenstående links.

[Værktøjer - Almennet.dk](http://www.lbf.dk/~media/lbf/publikationer/Almene%20boliger%20med%20fremtid.ashx)

<http://www.lbf.dk/~media/lbf/publikationer/Almene%20boliger%20med%20fremtid.ashx>

http://www.lbf.dk/~media/lbf/publikationer/LBF%20katalog_web.ashx

Ansøgningen

Ansøgning med projektbeskrivelse skal indsendes på ministeriets ansøgningsskema, jf. linket nedenfor.

Ansøgningen skal indeholde en beskrivelse af forsøgsprojektet og dets formål, en beskrivelse af den udfordring, projektet skal løse, målgruppen, de centrale aktiviteter og budget. Endeligt skal der være en beskrivelse af projektteamets faglige ekspertise, projektets succeskriterier og mål for resultatopfyldelse samt en beskrivelse af anvendeligheden af projektresultaterne for den almene sektor.

Hvad kan der gives støtte til?

Der gives støtte til igangsættelse, evaluering og formidling af forsøg, herunder indsamling af data, udviklings- og innovationsprojekter, oplysning og vejledning samt registrering, forskning og evaluering m.v. vedrørende det tilladte forsøg og dets samspil med det øvrige boligmarked. Se evt. bemærkningerne til lovforslag nr. L 208 fra samling 2008-09 på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Der gives kun støtte til selve forsøgsdelen i forbindelse med projekterne, og ikke til øvrige anlægsudgifter. Der kan ikke gives støtte til gennemførelse af praktiske byggeprojekter eller produktudvikling, som en given producent umiddelbart kan udnytte kommercielt. Der gives heller ikke støtte til projekter, der allerede er igangsat, støtte til drift af allerede igangsatte projekter, eksisterende aktiviteter eller lønudgifter til kommunalt ansatte.

Udvælgelseskriterier

Problemstillingen og resultatet af forsøgsprojektet skal være relevant og brugbart for tilrettelæggelse og gennemførelse af forbedringer og moderniseringer i den almene sektor.

Projektforslagene og mulige løsninger skal tage udgangspunkt i og kunne anvendes indenfor rammerne af almenboligloven. Ved udvælgelsen af projekter lægger Socialministeriet vægt på:

- at projekterne er fremsynede og nytænkende i forhold til udviklingen af den almene sektor
- at projekterne ud fra en helhedsbetragtning viser den billigste løsningsmodel på relevante problemstillinger og udfordringer
- at projekterne har generel nytteværdi, og at resultaterne er generaliserbare og kan stilles til rådighed for offentligheden
- at projekternes tidsperspektiv er fastlagt, så resultaterne kan præsenteres inden udgangen af 2012

Ansøgningsfrist og ansøgningsskema

Ansøgningsfristen er fredag den 8. oktober 2010.

Ansøgningsskemaet med vejledning findes på Socialministeriets hjemmeside [link indsættes]

Det udfyldte ansøgningsskema sendes til Socialministeriet på e-mail: p-almbolig@sm.dk. Skriv "Ansøgning til forsøgs- og udviklingsmidler" i emnefeltet.

Socialministeriets svar

Efter ansøgningsfristen bliver alle de indkomne ansøgninger gennemgået. Svar på ansøgningerne forventes at kunne foreligge i uge 48 (29. november - 3. december).

Andre støttemuligheder

Der findes mere information om den almene boligsektor og de øvrige støttemuligheder på ministeriets hjemmeside, www.sm.dk